

Stříhač ovcí (kód: 41-059-H)

Autorizující orgán:	Ministerstvo zemědělství
Skupina oborů:	Zemědělství a lesnictví (kód: 41)
Týká se povolání:	Stříhač ovcí
Kvalifikační úroveň NSK - EQF:	3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Chov ovcí ve vztahu k produkci vlny	3
Ošetřování a úprava paznehtů	3
Respektování podmínek welfare ovcí pro provedení stříže	3
Péče o zdravotní stav ovcí s ohledem na produkci vlny	3
Manipulace s ovcemi	3
Využívání prostředků malé mechanizace při stříhání ovcí	3
Stříhání ovcí	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 13.02.2013 do: 14.03.2020

Kritéria a způsoby hodnocení

Chov ovcí ve vztahu k produkci vlny

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat základní strukturu chovu ovcí v České republice, vyjmenovat a popsat nejdůležitější plemena ovcí chovaná na území ČR, vysvětlit vývojové trendy a směry chovu ovcí	Ústní nebo písemné ověření
b) Popsat stručně historii chovu ovcí v ČR, popsat vývoj ruční a mechanizované stříže ovcí včetně popisu různých technologických systémů stříže	Ústní nebo písemné ověření
c) Vysvětlit hospodářský význam současného chovu ovcí v ČR	Ústní nebo písemné ověření
d) Popsat základní systémy chovu ovcí v návaznosti na jednotlivé úseky a kategorie podle stáří, pohlaví a březosti a potřeby provedení stříže	Ústní nebo písemné ověření
e) Popsat plemennou strukturu ovcí v ČR, popsat nejdůležitější mléčná, masná a kombinovaná plemena, určit dvojitřížné a jednotřížné ovce	Ústní nebo písemné ověření
f) Popsat produkci chovu ovcí	Ústní nebo písemné ověření
g) Popsat vlastnosti a strukturu ovčí vlny, popsat další vlny, které jsou získávány stříží	Ústní nebo písemné ověření
h) Popsat systém třídění vlny ovcí, popsat základní systémy hodnocení vlny	Ústní nebo písemné ověření
i) Popsat technologie třídění vlny, žokování a skladování vlny	Ústní nebo písemné ověření
j) Popsat třídící stoly na vlnu a předvést práci na tomto stole	Ústní ověření a praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Ošetřování a úprava paznehtů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat pazneht jako anatomický útvar	Písemné a ústní ověření
b) Popsat příčiny vzniku nakažlivé hniloby paznehtů	Ústní ověření
c) Popsat postup vývoje nemoci a dopad na užitkovost chovu ovcí	Ústní ověření
d) Popsat základní drobné mechanické pomůcky k ošetření paznehtů ovcí	Ústní ověření a praktické předvedení
e) Popsat princip brodění ovcí a složení brodicí lázně	Ústní nebo písemné ověření
f) Předvést úpravy paznehtů ovce včetně fixace, použití nůžek nebo kopytních nožů	Praktické předvedení a slovní popis činnosti
g) Popsat princip a způsob využití fixačních klecí při úpravě paznehtů ovce	Ústní ověření
h) Popsat princip a způsob použití fixační kolíčky při úpravě paznehtů ovce	Ústní ověření
i) Popsat a vybrat vhodné nůžky a kopytní nože na úpravu paznehtů ovcí	Praktické předvedení a ústní ověření
j) Předvést údržbu, čištění a desinfekci pomůcek pro úpravu paznehtů ovcí, vyjmenovat vhodné přípravky	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Respektování podmínek welfare ovcí pro provedení stříže

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Určit potřebnou plochu hlavní manipulační ohrady pro daný počet ovcí (čekárna ovcí před stříží)	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Vysvětlit potřebu přemístění jehňat od bahnic v případě stříže v tomto období, popsat přípravu pomocné ohrady	Ústní ověření
c) Vysvětlit význam vhodných klimatických poměrů pro provedení stříže ovcí	Ústní ověření
d) Vysvětlit potřebu napájení ovcí při náročných teplotních poměrech	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Péče o zdravotní stav ovcí s ohledem na produkci vlny

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit důležitost prevence v péči o zdraví ovcí, popsat důležitost přípravy ovcí na stříž (teplotní poměry, nakrmenost, pravidelné odčervování, ochranné očkování)	Ústní ověření
b) Posoudit zdravotní stav ovcí z pohledu provedení stříže	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat základní nemoci a vliv škodlivosti parazitů na užitkovost v chovu ovcí, popsat příznaky onemocnění a změny v chování nemocné ovce	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Rozpoznat na základě kontroly zdravotní stav paznehtů ovce	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Popsat první pomoc při drobném i větším zranění zvířete způsobeném při stříži ovcí	Ústní ověření
f) Popsat a rozpoznat špatný zdravotní stav vemene ovce	Praktické předvedení a ústní ověření
g) Charakterizovat vady a defekty vlny na předložených vzorcích	Praktické předvedení a ústní ověření
h) Popsat parazity ovcí, které se nacházejí v ovčím rounu a na kůži ovce a určit je podle atlasu	Ústní ověření a praktické předvedení
i) Popsat důležité vnitřní parazity ovcí a určit je podle atlasu	Ústní ověření a praktické předvedení
j) Popsat význam doplňkových minerálních krmiv a lizů pro zdravotní stav ovcí	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Manipulace s ovce

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat základní sestavy manipulační ohrady pro ovce, prakticky předvést stavbu ohrady pro daný počet ovcí	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Popsat a předvést stavbu manipulační uličky, vysvětlit zásady stavby manipulační ohrady a třídící uličky pro stříhání ovcí	Písemné a ústní ověření
c) Popsat funkci a použití třídících a stavěcích branek pro ovce, uvést vhodné rozměry	Ústní nebo písemné ověření
d) Vysvětlit a popsat vhodnou činnost stříhače při manipulaci s velkým počtem ovcí	Ústní ověření
e) Vysvětlit a předvést základní chvat pro pokládání ovce před stříží	Ústní ověření a praktické předvedení
f) Popsat a předvést použití ovčácké hole, předvést fixaci ovce za krk a zadní končetinu	Praktické předvedení a ústní ověření
g) Popsat vhodné způsoby vyvedení ovce z košáru, nebo stříhačského vozíku, nebo jiného zařízení sloužícího ke střížení ovcí na pracoviště stříhače, předvést praktickou ukázkou	Ústní ověření a praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Využívání prostředků malé mechanizace při stříhání ovcí

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat princip využití stříhačského vozíku	Ústní ověření
b) Popsat princip stříhačských strojků, vysvětlit konstrukci bovdenového a kardanového náhonu	Ústní ověření
c) Popsat a předvést rozložení a složení stříhačské hlavice, včetně předvedení základní údržby	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Vysvětlit třídění nožů stříhačské hlavice, předvést výměnu stříhačských nožů	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Popsat současné brusky na broušení nožů, předvést broušení spodních a horních nožů, připravit nože před broušením	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Vysvětlit a předvést údržbu, čištění a dezinfekci všech používaných mechanických pomůcek na stříž ovcí včetně stříhačské hlavice	Praktické předvedení a ústní ověření
g) Předvést a popsat použití dalších prostředků používaných při střížení ovcí, popsat mazací oleje a kartáče na nože, popsat vhodná odmašťovadla lanolinu	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Stříhání ovcí

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat a předvést přípravu stříhačského pracoviště, vhodnost umístění vybavení stříhače u různých zařízení, výběr vhodných pracovních podložek pro stříž, popsat stříhačskou lavici	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Vysvětlit zásady BOZP a PO v chovu ovcí a koz, dodržovat bezpečnost práce při stříhání ovcí a úpravách paznehtů ovcí včetně poskytnutí první pomoci stříhači	Ústní ověření a praktické předvedení
c) Vysvětlit důležitost vhodného čistého oblečení a obutí pro výkon práce stříhače ovcí	Ústní ověření
d) Vysvětlit metodiku způsobu stříže na zemi a vysvětlit způsob stříže na lavici	Ústní ověření
e) Předvést stříž ovce nůžkami a stříhacím strojkem na zemi a na lavici, popsat postup jednotlivých tahů uvedeného systému, předvést fixaci ovce při stříž	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Popsat a předvést sezónní stříže bahnic a chovných jehnic a vysvětlit jejich účel	Praktické předvedení a ústní ověření
g) Popsat odlišnosti stříže angorských vln, jejich třídění a uskladnění, provést výběr vhodných nožů a stříhacích hlavic	Ústní ověření a praktické předvedení
h) Vysvětlit zvláštnosti stříže koz a lam a příbuzných zvířat, provést výběr vhodných nožů a stříhacích hlavic	Ústní ověření a praktické předvedení
i) Popsat přípravu plemenných beranů na připouštěcí období, vysvětlit důležitost této sezónní stříže	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO) a s přidělenými ovci. Zdravotní způsobilost není vyžadována.

Ověřování by mělo být pokud možno spojeno do navazujících činností vedoucích k ucelenému obrazu stříhače ovcí.

Doporučuje se zadávat úkoly v tomto pořadí:

- Popsat chov ovcí ve vztahu k produkci vlny
- Popsat technologie třídění vlny, žokování a skladování vlny, třídící stoly na vlnu
- Předvést úpravy paznehtů ovce a manipulaci se zvířaty při úpravě paznehtů
- Určit potřebnou plochu hlavní manipulační ohrady pro daný počet ovcí
- Popsat první pomoc při drobném i větším zranění způsobeném při střížích ovcí
- Popsat a předvést zásady správné manipulace s ovci
- Vysvětlit zásady prevence v péči o zdraví ovcí, popsat nemoci a parazity ovcí
- Popsat využívání prostředků malé mechanizace při stříhání ovcí
- Popsat a předvést rozložení a složení stříhačské hlavice, včetně předvedení základní údržby
- Popsat a předvést údržbu nožů broušením
- Vysvětlit a předvést stříž ovce novozélandským systémem na zemi a na lavici, popsat princip fixace ovce při střížích
- Popsat a předvést sezónní stříže bahnic a chovných jehnic, popsat přípravu plemenných beranů na připouštěcí období, vysvětlit důležitost této sezónní stříže

Při plnění uložených úkolů formou praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů, dodržování hygieny práce, jakož i ke kvalitě a časovému hledisku zvládnutí předváděných operací. Přitom je nutno posuzovat nejen dosažený celkový výsledek, ale i samostatnost při rozhodování o nejvhodnějším postupu řešení zadaného úkolu podle podmínek pracoviště. Důraz je třeba klást na šetrnou manipulaci s ovci podloženou dostatečnými odbornými vědomostmi a získanými dovednostmi. Při práci s ovci je třeba hodnotit přístup ke zvířatům a respektování požadavků welfare.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvláště pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil pro všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v chovatelském nebo jiném příbuzném zemědělském nebo veterinárním oboru a alespoň 5 let praxe ve funkci s odpovědností za chov ovcí, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.
- b) Vyšší odborné nebo vysokoškolské vzdělání v chovatelském nebo jiném příbuzném zemědělském nebo veterinárním oboru a alespoň 5 let praxe ve funkci s odpovědností za chov ovcí, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.
- c) Středoškolské, vyšší odborné nebo vysokoškolské vzdělání zemědělské nebo veterinární a alespoň 5 let praxe ve funkci učitele odborného výcviku nebo praktického vyučování v oboru vzdělání, který se týká chovu ovcí, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.
- d) Vysokoškolské vzdělání zemědělské nebo veterinární a alespoň 5 let praxe ve funkci učitele odborných předmětů v oboru vzdělání, který se týká chovu ovcí, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.
- e) Profesionální kvalifikace Stříhač ovcí a střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 10 let odborné praxe při stříhání ovcí, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo zemědělství

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- místnost pro písemnou část
- ovčí farma
- vzorky vlny, žoky na vlnu a její dostatečné množství (min. 150 kg)
- atlas těla ovce
- stříhací strojky
- brusky na nože stříhacích strojků, kopytních nožů a nůžek
- stříhačské nože, spodní a horní, nože na různé typy vlny
- kopytní nože a nůžky
- obrazové ukázky stříhačských strojků
- náhony (ohebný i kardanový náhon)
- pomůcky pro přípravu stanoviště (stříhačský vozík, pracovní podložky, stříhací lavice, zavěšovací konstrukce, elektrické přípojky, stříhačské vybavení)
- dostatečný počet ovcí odpovídající počtu uchazečů (min. 5 kusů na jednoho uchazeče)
- desinfekční prostředky
- dostatečné množství zábran pro stavbu manipulačních ohrad
- třídící a stavěcí branky

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 40 až 80 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 6 až 8 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnotícího standardu

Hodnotící standard připravila SR pro zemědělství ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a AK ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Institut vzdělávání v zemědělství, o. p. s.

Zemědělský svaz ČR

Svaz chovatelů ovcí a koz v ČR